

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«Особливості застосування диференційованого підходу у методиці
навчання іноземних мов»**

Виконала: студентка 2 курсу
Angb1-M17 групи
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (англійська))
додаткова спеціальність 014 Середня
освіта (Мова і література (німецька))
Кобилянська Вікторія Юріївна

Керівник:
Сторчова Т.В., кандидат педагогічних
наук, доцент, доцент кафедри англійської
мови

Рецензент:
Калинюк Т.В., кандидат педагогічних
наук, доцент кафедри німецької мови

Кам'янець-Подільський – 2018 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	6
1.1. Диференційований підхід як концептуальна педагогічна категорія....	6
1.2. Диференційоване навчання та види диференціації.....	10
1.3. Диференціація та індивідуалізація як складники диференційованого підходу.....	18
1.4. Індивідуально-когнітивні стилі навчання та їх вплив на ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності.....	24
1.5. Гендерна диференціація у методиці навчання іноземних мов.....	27
РОЗДІЛ 2. ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК КОМПОНЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	35
2.1. Організація диференційованої самостійної роботи у процесі навчання іноземних мов.....	44
2.2. Проблема типології груп у межах диференційованого навчання іноземних мов.....	50
2.3. Типологія вправ з іноземних мов в умовах диференційованого навчання.....	53
ВИСНОВКИ.....	72
ДОДАТОК.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77

If you remove the veil of disability, you can see the learner

Kathleen McClaskey

ВСТУП

Поняття диференціації далеко не нове в освітньому просторі, адже сягає своєї історії ще періоду античності та її яскравих представників – Платона, Арістотеля, Демокріта.

Я. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, К. Ушинський, М. Грушевський, О. Духнович, М. Пирогов та ін. розвинули ідею врахування індивідуальних особливостей тих, хто навчається.

Процесу диференціації в організації шкільної освіти України свого часу приділяв багато уваги видатний український педагог В. Сухомлинський. Його донька О. Сухомлинська із групою авторів на основі методологічних позицій висвітлила освітню політику держави щодо зовнішньої і внутрішньошкільної диференціації в галузі середньої освіти та її ідеологічне підґрунтя [26].

Вчені дослідили внесок українських психологів у вивчення й поглиблення індивідуалізації шкільного навчального процесу, відображення диференційованого підходу в трансформації змісту початкової і середньої освіти та представили ідеї видатного українського педагога В. Сухомлинського щодо індивідуального підходу до дитини у процесі її навчання й виховання.

Диференціація навчання неодноразово була предметом досліджень у педагогіці (Бабанський, Бутузов, 1972; Кірсанов, 1980; Рабунський, 1975; Унт, 1990; Сікорський, 1998 та ін.) та у методиці навчання іноземних мов (Баранова, 1999; Селівановська, 1998; Щосева, 1991; Ніколаєва, 1987; Бігич, 1996; Городнича, 2009 та ін.). Зокрема у дослідженнях, присвячених організації диференційованого навчання іноземних мов, основна увага приділяється проблемам формування гомогенних груп (Веденяпін, 1976; Кузовлев, 1982; Почакаєнков, 1983); диференціації навчального матеріалу (Комарова, 1994; Щосева, 1991); диференціації навчальних завдань та прийомів навчання (Ніколаєва, 1987; Ветрова, 1982; Rachael Roberts); диференціації за ступенем

навчання (Суркова, 2004; Винокурцева, 1992; Alison Mackey, 2014); диференціації за змістом навчання (Городнича, 2009; Шабашова, 1994; Хамраєва, 1995) тощо. Інтерес науковців до проблем диференціації загалом та диференційованого підходу зокрема становить **актуальність** дослідження та вибір теми.

Об'єктом дослідження є процес навчання іноземних мов, зокрема англійської мови, у загальноосвітніх закладах та закладах вищої освіти України.

Предметом дослідження є особливості застосування диференційованого підходу у методиці навчання іноземних мов.

Мета дослідження – з'ясувати теоретичні та практичні основи реалізації диференційованого підходу та диференційованого навчання іноземних мов.

Зазначена мета передбачає виконання таких **завдань**:

- розкрити сутність понять диференційованого підходу та диференційованого навчання;
- визначити складники диференційованого підходу;
- конкретизувати індивідуально-когнітивні стилі навчання та визначити їх вплив на ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності;
- дослідити гендерну диференціацію у методиці навчання іноземних мов;
- деталізувати особливості реалізації диференційованої самостійної роботи та окреслити проблему типології груп;
- розробити універсальну типологію вправ за поділом лівопівкульності та правої півкульності.

Методи дослідження. Для виявлення та обґрунтування особливостей застосування диференційованого підходу у методиці навчання іноземних мов у роботі було використано теоретичні методи дослідження – *аналізу, узагальнення та систематизації* психолінгвістичних, педагогічних,

лінгвістичних і методичних наукових праць та навчально-методичних джерел з досліджуваної проблематики.

Практичне значення одержаних результатів дослідження виявляється у розробці типології вправ з навчання англійської мови за диференціацією. Результати магістерської роботи можуть бути використані вчителями загальноосвітніх шкіл та викладачами закладів вищої освіти як у теоретичному так і практичному аспектах їх застосування.

Апробація результатів дослідження. Результати роботи оприлюднено на трьох конференціях: VI Регіональній науково-практичній конференції «Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України» (23 листопада 2017 року); конференції студентів та магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2017 році (13 квітня 2018 року), VI студентській Міжнародній інтернет-конференції «English is in Interdisciplinary Context of life-long Education» (12-20 квітня 2018 року).

Публікації. Основні результати викладено у 2 працях: збірнику наукових праць VI Регіональної науково-практичній конференції «Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України» та збірнику за матеріалами VI студентської Міжнародної інтернет-конференції «English is in Interdisciplinary Context of life-long Education».

Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, восьми підрозділів, висновків та використаних джерел. Список використаних джерел налічує 59 найменувань, у тому числі 10 іноземними мовами.

ВИСНОВКИ

Розмаїття мовних особистостей учнів та студентів обумовлюється складним переплетінням фізіологічного, психічного, соціального, духовного складника, що й визначає їхню наукову та навчальну поведінку. Розвиток когнітивних властивостей, мовної свідомості, механізмів породження та сприйняття мовлення є індивідуальним процесом, який передбачає не лише врахування індивідуальних особливостей учнів та студентів, а й особливого використання набутих знань, навичок та вмінь в ефективній організації навчального процесу.

Сутність поняття диференційованого підходу полягає у визначенні найбільш раціонального характеру навчання та роботи на занятті зокрема. Розмежування понять диференційованого підходу та диференційованого навчання обумовлюється шириною та глибиною змісту самого навчання: поняття диференційованого підходу є значно вужчим, ніж диференційованого навчання, адже передбачає деякі елементи диференціації у процесі будь-якого навчання.

Було встановлено, що диференційований підхід у навчанні – це цілеспрямована діяльність педагога з використанням в умовах довільного навчання можливостей урізноманітнення тих чи інших освітніх компонентів. Елементи диференційованого підходу можуть використовуватись у будь-якій навчальній технології і в той же час він передує диференційованому навчанню, яке є цілісною системною формою навчання, що містить у собі не лише організацію процесу навчання залежно від індивідуальних відмінностей учнів та студентів у навчальних здатностях, а й передбачає поділ класу або групи на порівняно однакові за рівнем здатності до навчання групи (сильні, середні і слабкі) для організації навчання з ними на різних рівнях для засвоєння єдиного програмного матеріалу залежно від індивідуальних особливостей.

Визначено, що диференціація та індивідуалізація як складники диференційованого підходу різняться критерієм унікальності та неповторності учня або студента. Було виявлено, що при диференціації наголос робиться на

визначенні типологічних груп за певними індивідуальними ознаками з ігноруванням унікальних ознак, а за умов індивідуалізації пріоритетними є унікальність і неповторність кожної дитини. В основі індивідуалізації навчання лежить два аспекти: 1) принцип розвитку учнів та студентів; 2) процес реалізації цього принципу через індивідуалізований та диференційований підходи.

У роботі конкретизовано ступінь повноти врахування індивідуальних особливостей учнів та студентів у навчанні іноземних мов, який алгоритмізується із поняттям індивідуально-когнітивних стилів, врахування яких, за допомогою спеціально підібраних навчальних технологій та завдань, допоможуть більш ефективно вирішувати завдання навчання іноземних мов та дозволять індивідуалізувати ефективну корекцію іншомовних навичок та вмінь.

Дослідження проблеми гендерної диференціації у методиці навчання іноземних мов своїм результатом має акцентуацію гендерних відмінностей/подібностей як таких, які визначають навчальну поведінку та стратегію учнів та студентів у вивченні іноземних мов. Зокрема було встановлено, що гендерні відмінності у виконанні мовних завдань є причиною різних механізмів оволодіння мовою чоловічою та жіночою статтю відповідно до декларативно-процедурної моделі пам'яті тощо.

Реалізація диференційованої самостійної роботи як виду навчальної праці є якісно-кількісна диференціація завдань (мовних, умовно-комунікативних та комунікативних), що забезпечується варіюванням та дозуванням видів самостійної роботи відповідно до типових індивідуальних особливостей учнів: визначення провідного виду самостійної роботи для кожної типологічної групи; забезпечення оптимальної кількості завдань цього виду самостійної роботи; диференційоване формування прийомів розумової діяльності та навчально-інтелектуальних вмінь; застосування диференційованих форм контролю та видів оцінки самостійної роботи.

У ході опрацювання великої кількості наукових джерел нами було встановлено велике розмаїття типології груп, які реалізуються в межах диференційованого підходу. В результаті ми дійшли висновку, що класичною формою поділу традиційно залишається типологія «сильна – середня – низька» навчальна можливість учнів та студентів. Відповідно до зазначеної типології групи сильних учнів та студентів потребують швидкого темпу роботи з проблемним викладом нового матеріалу та збільшення обсягу самостійної роботи та застосуванням нових знань на практиці, групи учнів та студентів із середніми та низькими навчальними можливостями оптимальним є відносно низький темп роботи з емоційно-образним підходом до вивчення мови та з опорою на минулий пізнавальний досвід.

Прояви функціональної асиметрії при навчанні іноземних мов за критеріями поділу «ліва півкуля»/ «права півкуля» стали підґрунтям для розроблення типології вправ за дослідженням Т. Горпініч. Підсистеми лівопівкульності та правопівкульності включають групи вправ, кожна із яких має на меті формування характерних вмінь і навичок. Враховуючи компонентний склад змісту формування англомовної компетентності метою є активізація фонових знань для рецепції нового матеріалу, розвитку прогностичних умінь, формування лексичних та граматичних мовленнєвих навичок, розвиток мовленнєвих та компенсаційних вмінь, що забезпечують повноту розуміння інформації, контроль розуміння матеріалу (інтерпретація отриманої інформації, перевірка рівня засвоєння нових лексичних одиниць, оцінка значущості одержаних знань тощо).

Запропонована типологія вправ була розроблена на основі урахування індивідуальних когнітивних стилів за особливостями організації навчання, формами роботи, характерними помилками, особливостями самоконтролю, формуванням мотиваційної спрямованості та методів перевірки лівопівкульних та правопівкульних учнів і студентів.

ДОДАТОК

Завдання для визначення коефіцієнту функціональної асиметрії мозку

Завдання	Результат виконання
1. Переплетіть пальці кисті – ведучою (домінантною) вважається рука, великий палець якої виявляється зверху.	
2. Перехрещення рук (поза Наполеона) – ведучою вважається рука, кисть якої виявляється на передпліччі другої руки зверху, тоді як кисть руки знаходиться під передпліччям ведучої руки.	
3. Аплодування – при аплодуванні ведуча рука здійснює ударні рухи об долоню субдомінантної руки.	
4. Заведення годинника – ведуча рука виконує активні, точно дозовані рухи, за допомогою яких і відбувається заведення годинника, субдомінантна рука фіксує годинник.	
5. Закидання ноги за ногу – вважається, що зверху найчастіше знаходиться ведуча нога.	
6. Підморгування одним оком – ведуче око залишається відкритим, а субдомінантне закривається.	
7. Уявіть, що Ви розглядаєте щось у підзорну трубу. Розглядання предметів у підзорну трубу – здійснюється, як правило, ведучим оком.	
8. Прислухайтесь до якого-небудь віддаленого звуку, яким вухом Ви повернулись до об'єкту. Згадайте до якого вуха Ви звичайно підносите телефонну трубку. Звичайно люди притискуються ведучим вухом.	

<p>9. Спочатку без контролю зору намалюйте одночасно правою рукою коло, а лівою квадрат, потім навпаки. При оцінюванні малюнків враховується якість ліній, повнота зображення кола чи квадрата. Ведучою вважається та рука, якою намальовані найбільш чіткі фігури</p>	
<p>10. Напишіть власне прізвище одночасно обома руками спочатку з відкритими, а потім із закритими очима. Праворукі в обох випадках пишуть зліва направо і значно краще правою рукою. Ліворукі часто пишуть обома руками від периферії до центру аркуша. При закритих очах ліворукі можуть написати своє прізвище правою рукою як звичайно, лівою - у дзеркальному зображенні.</p>	
<p>11. Обома руками намалюйте коло на папері. Праворукі здебільшого здійснюють рухи проти годинникової стрілки, а ліворукі – за годинниковою стрілкою.</p>	
<p>12. Виберіть будь-яку точку на чистому аркуші паперу, закрийте очі. Вам треба 20 разів підряд якомога точніше влучити у цю точку олівцем. У праворуких при дії правою рукою влучення знаходяться неподалік від цілі і розподіляються від неї рівномірно, причому площа розкиду за формою наближається до овалу; влучення лівої руки розміщуються, як правило, в лівій частині аркушу і далі від цілі, ніж влучення правої руки; у ліворуких – навпаки.</p>	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальные проблемы дифференцированного обучения / Под редакцией Л.Рожинной. Минск, 1992. – С. 5-36
2. Беляев Б. В. Пособие для преподавателей и студентов / Б. В. Беляев. - М.: Просвещение, 1965. – 227 с.
3. Бендас Т.В., Гендерная психология: учебное пособие для вузов / Татьяна Владимировна Бендас. СПб : – «Питер», 2017. – 431 с.
4. Богоявленский Д. Н., Психология усвоения знаний в школе / Д. Н. Богоявленский, Н. А. Менчинская. – М. : Изд-во АПН РСФСР, 1959. – 347 с.
5. Братанич Ольга Григорівна. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи 13.00.09 – теорія навчання; к.пед.н.; Кривий Ріг – 2008, 236 с.
6. Бударный А.А. Индивидуальный подход в обучении // Сов. педагогика. – 1965. – №7. – С.70-84
7. Бутузов И.Д. Дифференцированный подход к обучению учащихся на современном уроке: учебное пособие / Иван Дмитриевич Бутузов. – Новгород : ЛГПИ, 1972. – 72 с.
8. Выготский Л. С. Собрание сочинений / Л. С. Выготский: под ред. \ А. Р. Лурия, М. Г. Ярошевского. – М.: Педагогика, 1982. – Т. 1. – 488с.
9. Гендер для медій : підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. – К. : «Критика», 2014. – 217 с.
10. Гончарова Є. Є. Диференціація навчання фахових дисциплін майбутніх учителів іноземної мови у вищих педагогічних закладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09. «Теорія навчання» / Є. Є. Горнчарова . – Тернопіль, 2015. – 20 с.
11. Горпініч Т. І. Методика формування професійної англомовної компетентності у читанні у майбутній фармацевтів з урахуванням

- індивідуально-когнітивних стилів навчання. 13.00.02. к. пед. Н. Одеса – 2014, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 250 с.
12. Гуззеев В.В. Образовательная технология: от приема до философии. – М. : Сентябрь, 1996
 13. Дидактика средней школы: учебное пособие для студентов пед. ин-тов / Под редакцией М.А. Данилова и М.Н. Скаткина. – М. : «Просвещение», 1975. – 303 с.
 14. Дидактика средней школы // Под ред. Скаткина М. Н. – М.: Просвещение, 1982. – 274 с.
 15. Дидактика современной школы / Под ред. В.Онищука. – К. : Рад.шк., 1987
 16. Загвязинский В.О. О дифференцированном подходе // Народное образование. – 1968. - №10
 17. Кабардов М. К. Коммуникативно-речевые и когнитивно-лингвистические способности / М. К. Кабардов // Способности и склонности. – М., 1989. – С. 103-128., С. 112
 18. Калмыкова З. И. Продуктивное мышление как основа обучаемости / З. И. Калмыкова. – М.: Педагогика, 1981. – 200 с.
 19. Кон І., Психологія статевих відмінностей / Ігор Кон // Гендерна педагогіка: Хрестоматія. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. – С. 106-111.
 20. Крутецкий В.А. Психология обучения и воспитания школьников: Книга для учителей и классных рук. – М. : Просвещение, 1976.
 21. Куценко Г. В. Когнітивний стиль особистості в структурі регуляції соціальної поведінки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 9.00.01 «Загальна психологія, історія психології» / Г. В. Куценко. – К., 1998. – 16 с.
 22. Лернер И.Я. Качество знаний учащихся. Каким оно должно быть?// Педагогика и психология. М. : Знание. – 1978. - №1

23. Ливер Б. Л. Обучение всего класса / Б.Л. Ливер.- М. : Новая школа. – 1995. – 48 с.
24. Лурия А. Р. Об историческом развитии познавательных процессов: Экспериментальное исследование / А. Р. Лурия. – М. : Наука, 1974. – 172 с.
25. Навчання іноземної мови в умовах інформатизації шкільної освіти : [Колективна монографія] / Заг. ред. : Коваль Т.І. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. – 284 с.
26. Нариси з історії розвитку диференційованого підходу до організації навчання в українській школі (кінець 30-х – 80-ті рр. ХХ ст.) : посібник / Кол.-в авт. : О. В. Сухомлинська, Н. П. Дічек, Л. Д. Березівська, Н. М. Гупан, Л. В. Пироженко та ін. ; за заг. ред. д. п. н., проф. Н. П. Дічек. – К. : Педагогічна думка, 2017. – 768 с.
27. Никитина Е. Ю. Педагогические условия будущего учителя к осуществлению дифференцированного обучения в школе : дис. ...канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теория и история педагогики» / Е.Ю. Никитина. – Челябинск, 1995. – 212 с.
28. Николаева Т. М. Сочетание общеклассной, групповой и индивидуальной работы учащихся на уроке как одного из средств повышения эффективности учебного процесса. – М., 1977.- С. 42-47
29. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
30. Овчинникова Т. Е. Гендерный подход в обучении студентов университета иностранному языку : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец.: 13.00.01 «Общая педагогика и образование» / Т. Е. Овчинникова. – Оренбург, 2007 – 22 с.
31. Осмоловская И. М. Дидактические принципы дифференциации обучения в общеобразовательной школе: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01 / Ирина Михайловна Осмоловская. – М., 2002. – 314 с.

32. Основи теорії гендеру : Навчальний посібник. – Київ : «К.І.С.», 2004. – 536 с.
33. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению / Е. И. Пассов. – Изд.-е 2-е, М.: Просвещение, 1991. – 222 с.
34. Педагогічна енциклопедія М.: Педагогика, 1965. – Т. 2. С. 201
35. Пехота Е. Н. Индивидуализация профессионально-педагогической подготовки учителя : монография / Елена Николаевна Пехота ; под общей ред. И. Я. Зязюна. – К. : Вища школа, 1997. – 281 с.
36. Помиткін Є.О. Диференційоване навчання на основі визначення особистісних якостей / Є.О. Помиткін. Духовний розвиток учнів в системі шкільної освіти. – К., 1996. – 156 с.
37. Семяшкин А. А. Соотношение когнитивных стилей и индивидуально-психологических особенностей личности : дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01 / А. А. Семяшкин. – М., 2010. – 191 с.
38. Сікорський П. І. Теоретико-методологічні основи диференційованого навчання / Петро Іванович Сікорський. – Львів : Каменярь, 1998. – 196с.
39. Стрезикозин В.П. Актуальные вопросы дальнейшего совершенствования урока / В.П. Стрезикозин. – М. : изд. ИУУ, горно, 1966. - с.21
40. Сухомлинська О. В. Переднє слово // Диференційований підхід в історії української школи (кінець ХІХ – перша третина ХХ ст.) : монографія / авт. : О. В. Сухомлинська, Н. П. Дічек, Л. Д. Березівська, Н. М. Гупан, Л. С. Бондар, Н. Б. Антонець, Т. В. Філімонова, М. Я. Антонець, Т. І. Куліш, С. М. Шевченко – К. : Пед. думка, 2013. – С.6.
41. Унт И. Индивидуализация и дифференциация обучения. – И.: Просвещение, 1990. – 173с.

42. Упатова Ірина Петрівна. Диференційований контроль навчальних досягнень учнів основної школи, 13.00.09 – теорія навчання, на здобуття н.с. к.пед.н., Харків – 2007, 216 с.
43. Хуторской А.В. Методика личностно-ориентированного обучения: пособие для учителя / Андрей Викторович Хуторской. – М. : ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005. – 383 с.
44. Чередов И.М. О дифференциации обучения на уроках / Иван Михеевич Чередов. – Омск, Зап.-Сиб. кн. изд-во, 1973. – 155 с.
45. Чередов И.М. Формы учебной работы в школе : книга для учителя. – М., Просвещение, 1988.
46. Юнг К.Г. Психологические типы / К.Г. Юнг ; пер. с нем. // Психология индивидуальных различий : Тесты. – М., 1976.- 215 с.
47. Ливер Б.Л. Обучение всего класса / Б.Л. Ливер.- М. : Новая школа. – 1995. – 48 с.
48. Bartlett F. C. Remembering / F. C. Barlett. – Cambridge: Harvard University Press, 1995. – 317 p.
49. Gardner H. Frames of Mind: Theory of Multiple Intelligences / H. Gardner. – N.Y. : Basic Books, 2011. – 528 p.
50. Gender and Education: The Evidence on Pupils in England / Published by the Department for Education and Skills on behalf of HM Government, 2007. – 127 p.
51. Hyde, Janet. “The Gender Similarities Hypothesis.” American Psychologist 60 (2005): 581-592. Print.
52. Kaushanskaya, Margarita. “Gender Differences in Adult Word Learning.” Acta Psychologica 137 (2011): 24-35. Print.
53. Maccoby E. and Jacklin C. The Psychology of Sex Differences / E. Maccoby, C. Jacklin. – Stanford : Stanford University Press, 1974. – 362p.
54. Sakano N. Latent left-handedness. Its relation to hemispheric and psychological functions / N. Sakano. – Jena: Gustav Fischer Verlag, 1982. – 122 p.

55. Steinhauer, Karsten, and Thomas Ulman. "Consecutive ERP Effects of Morpho-Phonology and Morpho-Syntax." *Brain and Language* 83 (2002): 62-65. Print.
56. Torrance E. P. *Styles of thinking and creativity* / E. P. Torrance, Z. L. Rockenstein // *Learning strategies and learning styles*. – New York: Plenum Press, 1988. – P. 275-290.
57. Wiliam, Dylan. "Assessment: Social Justice and Social Consequences: Review Essay". *British Educational Research Journal*, 26 (2000): 661-663. Print.
58. <https://www.fluentu.com/blog/educator-english/differentiated-instruction-for-ell/>
[Электронный ресурс]
59. <https://www.teachingenglish.org.uk/article/adapting-materials-mixed-ability-classes> [Электронный ресурс]